

تأثیر کیفیت سود و سیاست تقسیم سود بر هزینه حسابداری

مجید مرادی^۱، مریم صفرپور^۲ و مریم شجاع^۳

۱عضو هیات علمی گروه حسابداری موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران

۲مدرس گروه حسابداری موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران

۳دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری موسسه آموزش عالی ناصر خسرو، ساوه، ایران

چکیده

پرداخت سود، این اطمینان خاطر را ایجاد می کند که درآمدهای گزارش شده مستمر از کیفیت بالایی برخوردار هستند. شرکت های پرداخت کننده سود نقدی سهام نسبت به شرکت های پرداخت کننده سود غیرنقدی سهام، کمتر مرتکب تقلب در صورت های مالی گردند که این امر اشاره دارد بر اینکه شرکت هایی که گزارش های فریب مآبانه در خصوص درآمد هایشان ارائه می دهند، نمی توانند به سیاست های خود در پرداخت سود یکسان ادامه دهند. بنابراین با هدف بررسی تأثیر کیفیت سود و سیاست تقسیم سود بر هزینه حسابداری در این تحقیق از شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار در طی سالهای ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۵ نمونه با روش حذف سیستماتیک انتخاب و مدل های مربوط به فرضیه ها بر روی دیتاهای گردآوری شده با روش رگرسیون اجرا شد. نتایج نشان دهنده آن بود که در شرکتهایی که سود سهام به شکل نقدی پرداخت می شود، تداوم درآمد وجود دارد و از آنجایی که با وجود تداوم درآمد نمی توان در درآمد دستکاری انجام داد هزینه های حسابداری کاهش پیدا می کند. همچنین در شرکتهایی که کیفیت سود وجود دارد و سیاست تقسیم سود به شکل مناسبی انجام می شود، ریسک درآمد نیز کاهش یافته پس هزینه حسابداری را به سمت مناسبی بهبود می بخشد.

واژه های کلیدی: سود نقدی سهام، سود غیرنقدی سهام، تداوم درآمد، ریسک درآمد، هزینه حسابداری

۱- مقدمه

تحقیقات اخیر در خصوص محتوای اطلاعات مربوط به فرضیه سود سهام به این مطلب اشاره می‌کند که پرداخت سود سهام اطلاعات را منتقل می‌کند؛ ولی این انتقال اطلاعات بستگی به وضعیت درآمد گزارش شده توسط شرکت‌ها دارد. سیوا کومار و وایمیر محتوای اطلاعات مربوط به درآمدهای گزارش شده توسط ۵۱ شرکت صنعتی فهرست شده در بازار بورس نیویورک را در سال‌های ۱۹۰۵ و ۱۹۱۰ مورد بررسی قرار دادند و دریافتند که در یک محیطی که عملاً هیچ اجباری برای افشای حسابداری یا الزامات حسابداری وجود ندارد، پرداخت سود سهام تا حدودی اخبار درست و دقیقی از درآمد گزارش شده را در اختیار سرمایه داران قرار می‌دهد. در این اواخر، اسکینر و سالتس شواهدی یافتند که نشان می‌دهد درآمدهای گزارش شده توسط شرکت‌های پرداخت کننده سود نقدی سهام در مقایسه با شرکت‌های پرداخت کننده سود غیر نقدی سهام مستمترند و به این مطلب اشاره دارد که سیاست‌های پرداخت سود سهام اطلاعاتی در خصوص تداوم پذیری و اعتبار درآمدهای گزارش شده توسط شرکت‌ها در اختیار می‌گذارد. بنابراین، در مواقعی که درآمدهای گزارش شده مستمترند، نقش انتقال اطلاعات منتج شده از سود سهام، ناشی از تمایل سرمایه گذاران به نرخ قیمت گذاری درآمدهای دوره جاری به همراه ارزش افزوده می‌باشد. پیچیدگی شرکت یکی از عوامل افزایش در حق الزحمه‌ی حسابرسان است. شرکت‌هایی که دارای عملیات و ساختاری پیچیده هستند، برای اداره‌ی عملیات شرکت دستمزد بیشتری را به مدیران پرداخت می‌کنند.

۲- بیان مسئله

باید توجه داشت که بررسی سیاست‌های مالی و عملیاتی شرکت‌ها و شناسایی عوامل تاثیر گذار بر آن از موضوع‌های مهمی است که توسط محققین مختلف همچون جنسن مورد بررسی قرار گرفته است. هرچند شواهد تجربی موجود بیانگر ارتباط بین عواملی نظیر اندازه شرکت، میزان سود انباشته و فرصت‌های سرمایه‌گذاری با سیاست تقسیم سود است، اما ارتباط بالقوه در زمینه تأثیر محتوای اطلاعاتی کیفیت سود با سیاست تقسیم سود و حق الزحمه‌های حسابرسان از موضوعاتی است که کمتر مورد بررسی قرار گرفته است (کسکی و هانلون، ۲۰۱۵).

از آنجا که هدف اصلی سهامداران از سرمایه‌گذاری در شرکت‌ها دستیابی به سود و نهایتاً افزایش ثروت آنها است، رقم سود گزارش شده و نیز سود توزیع شده شرکت‌ها از اهمیت خاصی برخوردار است. زیرا قیمت بازار سهام شدیداً تحت تاثیر سود گزارش شده و توزیع شده شرکت‌ها قرار دارد. بنابراین، احتمالاً هر یک از گروه‌های ذینفع به نحوی تلاش خواهد کرد تا در اتخاذ تصمیم‌های اثر گذار بر سود گزارش شده و سود توزیع شده شرکت‌ها تاثیر گذار باشند و حتی ممکن است که به منظور دستیابی به اهداف خود فشارهایی نیز به مدیریت وارد نمایند. در این میان، اتخاذ تصمیمات لازم جهت دستیابی به کیفیت بالای محتوای سود نمی‌تواند با حق الزحمه‌های حسابرسان بی‌ارتباط باشد. بنظر می‌رسد در شرکت‌هایی که سطح کیفیت سود آنها بالا است، هزینه‌های پرداختی بابت انجام خدمات حسابرسان نیز در جهت آشکارسازی جنبه‌های مختلف نشان دهنده کیفیت سود نیز بیشتر خواهد بود (هویتش و همکاران، ۲۰۱۷).

بررسی حق الزحمه حسابرسان از نظر تأثیرپذیری آن بر محتوای اطلاعاتی کیفیت سود، حایز اهمیت است. محتوای اطلاعاتی کیفیت سود در برنامه‌ریزی و اجرای مناسب و باکیفیت کار حسابرسان مالی موثر است. کیفیت پایین حسابرسان موجب کاهش اعتماد استفاده کنندگان صورت‌های مالی می‌شود و این امر نه تنها منجر به ناکامی از دستیابی به اهداف حسابرسان می‌شود، بلکه موجب کاهش اعتبار فرایند حسابرسان در ابعاد کلان خواهد شد و مانع از تخصیص بهینه سرمایه در بازار اوراق بهادار و افزایش هزینه سرمایه و تأمین مالی می‌شود (گلاسن، ۲۰۱۵). در کشور ما نحوه تعیین حق الزحمه‌های حسابرسان به معضل تبدیل شده و آشفتگی قیمت‌گذاری خدمات حسابرسان، موجب شده هیچ مبنای مشخصی برای تعیین حق الزحمه‌های حسابرسان به معضل مالی وجود نداشته باشد و بعضاً قضاوت‌های حرفه‌ای حسابرسان منجر به پیشنهادهای ضد و نقیضی گردد که تناسبی با یکدیگر ندارد. منافع اقتصادی حسابرسان از طریق حق الزحمه‌ای تأمین می‌شود که از انعقاد قرارداد با صاحبکاران عاید می‌شود. (هوگان و ویکینس، ۲۰۱۶)

با این حال؛ محقق در پژوهش حاضر بدنبال پاسخی برای این سؤال است که آیا رابطه معناداری میان کیفیت سود و حق الزحمه حسابرسی با کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران وجود دارد؟ بدین صورت انتظار می‌رود هر چه کیفیت سود و حق الزحمه حسابرسی نیز بهبود یابند؛ سیاست‌های تقسیم سود بیشتر گردند.

۳- پیشینه تحقیق در داخل و خارج از کشور

تحقیقات خارجی:

فیس و همکاران^۱ (۲۰۱۶) به بررسی رابطه ساختار مالکیت و سیاست های تقسیم سود نقدی پرداختند. آنان دریافتند که با بهبود ساختار مالکیت، پرداخت سود نقدی نیز بیشتر می‌شود.

لاوسون و همکاران (۲۰۱۵) به بررسی تأثیر محتوای اطلاعاتی سود بر سیاست‌های تقسیم سود و حق الزحمه‌های حسابرسی پرداختند. آنان دریافتند که رابطه منفی میان پایداری سود و حق الزحمه‌های حسابرسی در شرکت‌هایی که سود تقسیم می‌نمایند، نسبت به شرکت‌هایی که سود تقسیم نمی‌نمایند، بیشتر است. همچنین یافته‌ها حاکی از این امر بود که رابطه منفی میان مدیریت سود و حق الزحمه‌های حسابرسی در شرکت‌هایی که سود تقسیم می‌نمایند، نسبت به شرکت‌هایی که سود تقسیم نمی‌نمایند، کمتر است.

کالیسکانا و همکاران^۲ (۲۰۱۶) به بررسی ریسک پذیری مدیر عامل و تصمیمات پرداخت سود نقدی پرداختند. آنان دریافتند که مدیران جسورتر، سیاست های پرداخت سود نقدی بیشتر را در پیش می‌گیرند.

فلوراکیسا و همکاران^۳ (۲۰۱۵) به بررسی رابطه سیاست‌های تقسیم سود، ساختار مالکیت و بدهی‌های مالی پرداختند. آنان دریافتند که بین ساختار مالکیت و سیاست‌های پرداخت سود رابطه معنی داری وجود دارد.

کیم و همکاران^۴ (۲۰۱۵) در تحقیقی با موضوع «پاداش اعضای هیأت مدیره و حق الزحمه حسابرسی» با استفاده از مدل پانل دیتا و ضرایب همبستگی و رگرسیون به این نتیجه رسیدند که بین پاداش اعضای هیأت مدیره و حق الزحمه حسابرسی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین یافته‌های آنها نشان داد که پاداش اعضای هیأت مدیره ۲/۲۵٪ بر حق الزحمه حسابرسی تأثیر دارد.

باررو^۵ (۲۰۱۵) به بررسی رابطه بین تغییرات سود تقسیم شده و کیفیت سود پرداخته‌اند. آنها به این نتیجه دست یافتند که بازار نسبت به اعلام تغییر در سود نقدی شرکت‌های دارای کیفیت سود بالا کمتر عکس‌العمل نشان می‌دهد.

گوتیرز و کارلوس^۶ (۲۰۱۵) به این نتیجه رسیدند که افزایش‌های با ثبات در سود هنگامی که همراه با افزایش‌های با ثبات در درآمدها و سودهای عملیاتی باشد، کیفیت سود و ضریب واکنش سود دارای بیشترین مقدار هستند.

زاکاری و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهش، مدیریت درآمدهای واقعی و هزینه سرمایه، این تحقیق به بررسی این موضوع می‌پردازد که آیا هزینه شرکت برای دارایی‌های خالص تحت تاثیر میزان مدیریت فعالیت‌های واقعی شرکت هست یا خیر. با استفاده از یک نمونه بزرگ از شرکت‌های آمریکایی متوجه می‌شویم که هزینه سرمایه ارتباطی مثبت با میزان مدیریت درآمدها از طریق انجام فعالیت‌های واقعی دارد. آنها بعد از اینکه تاثیر ناشی از مدیریت درآمدهای مبتنی بر تعهد (درآمدهای تعهدی) کنترل گردید. همچنین شواهدی فراهم می‌کنیم که بیان می‌دارد این رابطه مثبت برخاسته از فرصت‌گرایی مدیریتی است نه ناشی از خطاهای سنجشی در نمونه مورد نظر ما برای مدیریت درآمدهای واقعی. یافته‌های اصلی این تحقیق در برابر تست‌های حساسیت از قدرت کافی برخوردار می‌باشند. در مجموع نتایج ما بیانگر آن است که فعالیت‌های مربوط به مدیریت درآمدهای واقعی باعث تشدید تنزل کیفیت اطلاعات مربوط به درآمدها می‌شود، اطلاعاتی که از سوی سرمایه‌گذاران بیرونی بکار گرفته می‌شود و لذا بازار

¹ Fisa et al

² Kaliscana et al

³ Florakisa et al

⁴ Kim et al

⁵ Borrow

⁶ Gutierrez and Carlos

برای این قبیل فعالیتها متقاضی تضمین ریسک بالاتری می‌باشد که باعث افزایش تضمین ریسک برای مدیریت درآمدهای تعهدی می‌شود.

تحقیقات داخلی:

طباطبایی (۱۳۹۵) در تحقیق بررسی تاثیر استانداردهای حسابداری روی تداوم درآمد، تحقیق بر روی نرم افزار کویر انجام می‌شود، بدین منظور ۱۰۷ شرکت از شرکتهای فعال در بورس اوراق بهادار به عنوان نمونه آماری انتخاب گردید. ضریب واکنش سود برای دو مقطع زمانی، پنج سال قبل از اجرای استانداردهای (سالهای ۸۴ تا ۸۸) و پنج سال بعد از اجرای استانداردهای حسابداری (سالهای ۸۹ تا ۹۳) مورد بررسی قرار گرفته است و برای آزمون فرضیه از آزمون‌های تحلیل همبستگی و آزمون آنالیز واریانس استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که تداوم درآمد شرکتهای زمانی که صورتهای مالی براساس استانداردهای حسابداری تهیه نشده بودند، بسیار ثابت و پایدار بود.

دولت خواه (۱۳۹۵) به بررسی تاثیر ترکیب هیات مدیره بر محتوای اطلاعاتی و کیفیت سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخت. نتایج تحقیق نشان داد که افزایش اندازه هیأت مدیره، محتوای اطلاعاتی سود را کاهش می‌دهد. اما افزایش تعداد اعضای غیرموظف هیأت مدیره، محتوای اطلاعاتی سود را افزایش می‌دهد. همچنین نتایج نشان داد که افزایش نسبت اعضای غیرموظف هیأت مدیره، بموقع بودن اخبار بد منعکس شده در سود را افزایش می‌دهد. اما افزایش نسبت اعضای غیرموظف هیأت مدیره، بموقع بودن اخبار خوب منعکس شده در سود را کاهش می‌دهد. دیگر نتایج نیز نشان داد که افزایش نسبت اعضای غیرموظف هیأت مدیره، کیفیت سود را افزایش می‌دهد.

میرزایی (۱۳۹۴) به بررسی رابطه رقابت در بازار و سیاست‌های تقسیم سود پرداخت. نتایج حاکی از آن بود که سود تقسیمی با رقابت در بازار، بازده دارایی‌ها و چرخه عمر رابطه مثبت و با اهرم مالی رابطه منفی معناداری دارد. از طرفی با بکارگیری مدل لوجیت، بین افزایش سود تقسیمی و رقابت در بازار رابطه مثبت و بین افزایش سود تقسیمی و اهرم مالی رابطه منفی معناداری مشاهده گردید. همچنین، بین حذف سود تقسیمی با بازده دارایی‌ها و اهرم مالی رابطه مثبت و بین حذف سود تقسیمی با رقابت در بازار، فرصت‌های رشد و چرخه عمر رابطه منفی و معناداری وجود داشت.

مشکی (۱۳۹۳) به بررسی سیاست تقسیم سود سهام و ساختار مالکیت: مطالعه کاربردی بر روی شرکتهای صنعتی در بورس اوراق بهادار تهران پرداخت. نتایج پژوهش نشان داد که رابطه معناداری بین سیاست تقسیم سود و اندازه شرکت، اهرم مالی، ارزش بازار سهام وجود دارد. اما نتایج پژوهش برای مالکیت نهادی و بازده دارایی بر سیاست تقسیم سود معنادار نبوده است. امینی مهر (۱۳۹۳) به مطالعه تاثیر رقابت حق الزحمه حسابرسی مستقل بر کیفیت حسابرسی و گزارشگری مالی در بخش خصوصی و دولتی پرداخت. یافته‌ها نشان داد بین حق الزحمه حسابرسی و کیفیت حسابرسی، کیفیت گزارشگری مالی، زمان حسابرسی، تجربه حسابرس، تعداد حسابرسان، مصالحه با مدیران و نقش نمایندگی مدیران رابطه معناداری وجود دارد. میرزایی (۱۳۹۳) به بررسی تاثیر برخی شاخصه‌های حاکمیت شرکتی و شرایط شرکتهای بر حق الزحمه حسابرسی مستقل پرداخت. یافته‌های تحقیق در خصوص ارتباط بین شاخصه‌های حاکمیت شرکتی و حق الزحمه حسابرسی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بیانگر این بود که بین حق الزحمه حسابرسی و مستقل استقلال هیئت مدیره، درصد سهام شناور آزاد، دعاوی حقوقی در شرکتهای و تمرکز مالکیت و همچنین رتبه شفافیت شرکتهای رابطه معناداری وجود ندارد.

۴- روش تحقیق

پژوهش حاضر، از جهت هدف اجرا "کاربردی" است. از جهت نوع داده "کمی" است. از جهت زمان اجرا "ترکیبی" است. از جهت منطق اجرا "استقرایی" می‌باشد. از جهت نحوه اجرا "توصیفی، پیمایشی و از نوع همبستگی" می‌باشد. محدوده زمانی این تحقیق یک دوره ۵ ساله از ابتدای سال ۱۳۹۱ تا پایان سال ۱۳۹۵ را شامل می‌شود. قلمرو مکانی تحقیق شامل کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش تعداد شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سالهای ۹۵-۹۱ بوده که تعداد ۳۹۴ شرکت می‌باشد.

پیش فرض ها :

- ۱- تعداد شرکتهایی که در سالهای ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۵ بطور مستمر در بورس حضور داشته‌اند. (۳۹۴)
  - ۲- تعداد شرکتهایی که جزء شرکتهای سرمایه گذاری، بانکها و بیمه ها بوده اند.^۱ (۱۱۶)
  - ۳- تعداد شرکتهایی که سال مالی آنها منتهی به پایان اسفند نمی باشد و یا در دوره مورد مطالعه تغییر سال مالی داده اند^۲ (۹۱)
  - ۴- تعداد شرکتهایی که حداقل در یکی از سالهای دوره تحقیق، توقف نماد معاملاتی داشته‌اند.^۳ (۷۷)
- جمع جامعه مورد مطالعه (پیوست شماره ۱)
- بنابراین با توجه به موارد بند ۱ الی ۴ تعداد ۱۱۰ شرکت به عنوان نمونه تحقیق و با روش حذف سیستماتیک انتخاب شدند و برای هر متغیر این پژوهش تعداد ۵۵۰ داده-سال، جهت آزمون فرضیه های آماری محاسبه شده است.

جدول ۳-۱- مراحل مختلف نمونه گیری

تعداد	مراحل مختلف نمونه گیری
۳۹۴	تعداد شرکتهای که در سالهای ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۵ بطور مستمر در بورس حضور داشته اند.
(۱۱۶)	تعداد شرکتهای که جزء شرکتهای سرمایه گذاری، بانکها و بیمه ها بوده اند.
(۹۱)	تعداد شرکتهایی که سال مالی آنها منتهی به پایان اسفند نمی باشد و یا در دوره مورد مطالعه تغییر سال مالی داده اند.
(۷۷)	تعداد شرکتهایی که حداقل در یکی از سالهای دوره تحقیق، توقف نماد معاملاتی داشته اند.
۱۱۰	تعداد شرکتهای نمونه

۵- فرضیه ها:

کیفیت سود بر هزینه های حسابرسی تاثیر دارد.
سیاست تقسیم سود بر هزینه های حسابرسی تاثیر دارد.
ریسک درآمد بر هزینه های حسابرسی تاثیر دارد.

$$\begin{aligned} AFEES_{it} = & \beta_0 + \beta_1 DIVDUM_{it} + \beta_2 PERSISTENCE_{it} + \beta_3 INTERACTION_{it} + \beta_4 LN TA_{it} + \beta_5 INVREC_{it} \\ & + \beta_6 FOREIGN_{it} + \beta_7 SI_{it} + \beta_8 PENSION_{it} + \beta_9 MAT\_WEAK_{it} + \beta_{10} LIT_{it} + \beta_{11} ACCRUALS_{it} + \beta_{12} \\ & GROWTH_{it} + \beta_{13} LOSS_{it} + \beta_{14} LEVE_{it} + \beta_{15} LIQUID_{it} + \beta_{16} BIG\_4_{it} + \beta_{17} SPECIALIST_{it} + \beta_{18} \\ & CHG\_YEAR_{it} + \beta_{19} FCF_{it} + \beta_{20} AGE_{it} + \epsilon \end{aligned}$$

که در آن:

DivDum سیاست تقسیم سود

Persistence کیفیت سود

Interaction ریسک درآمد

LnTA لگاریتم طبیعی دارایی های کل

Invrec موجودی

Foreign متغیر مجازی مالیات بر درآمد

SI متغیر مجازی مقدار مطلق اقلام غیر عادی و عملیات استهلاک یافته

^۱ به دلیل ماهیت متفاوت صورتهای مالی از جمله نحوه گزارش درآمدها و هزینه ها در صورت سود و زیان.
^۲ زیراطلاعات این شرکت ها مربوط به دو سال می باشد و برای یکنواخت بودن سال مالی، از جامعه آماری حذف میشوند.
^۳ از آنجا که وقفه های معاملات دسترسی به اطلاعات را محدود کرده و جهت بررسی فرضیات، اطلاعات صورت های مالی شرکت ها باید به صورت کامل و پیوسته، در دوره بررسی، در دسترس باشد، لذا شرکتهایی که در قلمرو زمانی پژوهش وقفه معاملاتی داشته اند را حذف می نماییم.

Pension متغیر مجازی مخارج بازنشستگی

MAT Weak متغیر مجازی ضعف مواد در کنترل‌های داخلی

Lit متغیر مجازی شرکت در صنعتی با دعوای قضایی زیاد

Accruals مقدار مطلق تعهدات کل

Growth رشد فروش

Loss متغیر مجازی زیان

Lev اهرم مالی

Liquid نقد شوندگی

Big4 متغیر مجازی موسسات بزرگ

Specialist متغیر مجازی سهم بازار برای شرکت حسابرسی کننده بیشتر یا برابر با ۳۰٪ از حق الزحمه حسابرسی

ChgYear متغیر مجازی شرکت در طی دوره t شرکتهای حسابرسی کننده خود را تغییر داده باشد

FCF جریانهای نقدی آزاد

AGE سن شرکت

شیوه اندازه گیری متغیرها:

متغیر وابسته:

$AFEES_{i,t}$: هزینه حسابرسی (لگاریتم حق الزحمه حسابرسی)

متغیر مستقل:

$DIVIDUM_{i,t}$: سیاست تقسیم سود (لگاریتم سود سهام پرداختی)

$PERSISTENCE_{i,t}$: کیفیت سود

$INTERACTION_{i,t}$: ریسک درآمد (انحراف معیار درآمد که براساس دارایی های کل (AT) مقیاس بندی می شود).

متغیرهای کنترل (کنترلها)

LNTA: لگاریتم طبیعی دارایی های کل (AT_t);

INVREC: موجودی ($INVT_t$) به اضافه وصول شدنی ها ($RECT_t$) برای دوره t است که براساس میانگین دارایی های کل (AT) مقیاس بندی می شود.

FOREIGN: متغیر شاخصی است که مقدار آن ۱ است اگر شرکت مالیات بر درآمد حاصله از عملیات خارجی ($TXFO_t$) را گزارش کرده باشد؛

SI: متغیری شاخص است که مقدار آن ۱ است اگر مقدار مطلق اقلام خاص (SPI_t) یا اقلام غیر عادی و عملیات استهلاک یافته (تخفیفی) ($XIDO_t$) تقسیم بر درآمد خالص (NI_t) برابر یا بیش از ۵۰٪ باشد؛

PENSION: یک متغیر شاخص است که مقدارش ۱ است اگر شرکت، مخارج بازنشستگی (XPR_t) را گزارش کرده باشد؛

MAT_WEAK: یک متغیر شاخص است که مقدارش ۱ است اگر شرکت، ضعف مواد را در کنترل‌های داخلی خود طبق بخش ۳۰۲ یا بخش ۴۰۴ از قانون Sarbanes-Oxley افشا کرده باشد؛ منبع: تجزیه و تحلیل حسابرسی

LIT: متغیری شاخص است که مقدارش ۱ است اگر شرکت در صنعتی با دعوای قضایی زیاد، مشغول به فعالیت باشد (کدهای SIC شماره 2833-2836, 3570-3577, 3600-3674, 5200-5961 و 7370-7370)؛ در غیر اینصورت مقدارش صفر است.

ACCRUALS: مقدار مطلق تعهدات کل است که در آن تعهدات کل برابر است با مجموع درآمدها قبل از کسر اقلام غیر عادی (IB_t) منهای جریان نقدی عملیاتی ($OANCF_t$) که براساس میانگین دارایی های کل (AT) مقیاس بندی شده است؛

GROWTH: رتبه بندی دهکی رشد در فروش است که بصورت اختلاف میان فروش دوره t و دوره t-1 محاسبه شده و براساس فروش در دوره t-1 مقیاس بندی می گردد؛

LOSS: یک متغیر شاخص که برابر با ۱ است اگر شرکت درآمدهای خود را قبل از کسر اقلام غیر عادی (IB_t)، کمتر از صفر گزارش کرده باشد؛ در غیر اینصورت مقدارش صفر است.

LEVE: مقدار کل بدهی های بلند مدت (DLTT_t) به اضافه بدهی جاری (DLC_t) است که براساس دارایی های کل (AT_t) مقیاس بندی شده است؛

LIQUID: مقدار کل دارایی های جاری (ACT_t) است که براساس مقدار کل دیون جاری (LCT_t) مقیاس بندی گردیده است.

BIG_4: متغیری شاخص که مقدارش ۱ است اگر شرکت توسط یکی از شرکتهای Big 4 حسابرسی شده باشد (AUDITOR_FKEY)؛ در غیر اینصورت مقدار این متغیر صفر است. منبع: تجزیه و تحلیل حسابرسی

SPECIALIST: یک متغیر شاخص و مقدارش برابر با ۱ است اگر سهم بازار برای شرکت حسابرسی کننده ارباب رجوع، بیشتر یا برابر با ۳۰٪ از حق الزحمه حسابرسی برای کد دو رقمی SIC ارباب رجوع در یک سال معین باشد؛

CHG_YEAR: متغیری شاخص و مقدارش ۱ است اگر شرکت در طی دوره t شرکتهای حسابرسی کننده خود را تغییر داده باشد؛ در غیر اینصورت مقدار این متغیر صفر است.

FCF: جریانهای نقدی آزادی است که بصورت درآمد قبل از کسر بهره، مالیات، استهلاک و کاهش بها (EBITDA_t) منهای مخارج بهره (XINT)، مالیاتها (TXT) و مخارج سرمایه (CAPX_t) اندازه گیری می شود و براساس میانگین دارایی های کل (AT) مقیاس بندی می گردد.

AGE: لگاریتم طبیعی تعداد

۶- روش جمع آوری داده ها

روش گردآوری اطلاعات در این تحقیق روش کتابخانه ای است. مباحث تئوریک پژوهش از مسیر مطالعه منابع، نشریات؛ منابع داخلی و خارجی موجود در کتابها و استفاده از اینترنت جمع آوری شده است. جمع آوری اطلاعات با استفاده از اطلاعات اولیه شرکتهای بوده است؛ یعنی اطلاعات و داده های مورد نیاز تحقیق کلاً از روش کتابخانه ای، با استفاده از نرم افزار ره آورد نوین و با مراجعه به سازمان بورس اوراق بهادار تهران و مطالعه صورتهای مالی اساسی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی سالهای ۱۳۹۱-۱۳۹۵ بدست آمده اند. در این باره علاوه بر مطالعه صورتهای مالی اساسی، اطلاعات مربوط به صورتهای مالی از سایت اطلاعاتی بورس مورد استفاده قرار گرفته است.

۷- شاخص های توصیفی متغیرها

قبل از این که به آزمون فرضیه های پژوهش پرداخته شود، متغیرهای پژوهش به صورت خلاصه در جدول شماره (۱) مورد بررسی قرار می گیرد.

جدول ۱: آمار توصیفی متغیرهای مورد بررسی شرکت ها

متغیر مجازی شرکت در صنعتی با دعوای قضایی زیاد	متغیر مجازی ضعف مواد در کنترلهای داخلی	متغیر مجازی مخارج بازنشستگی	متغیر مجازی مقدار مطلق اقلام غیر عادی و عملیات استهلاک یافته	متغیر مجازی مالیات بر درآمد	موجودی	لگاریتم طبیعی دارایی های کل	ریسک درآمد	کیفیت سود	سیاست تقسیم سود	هزینه حسابرسی	
Lit	MAT Weak	Pension	SI	Foreign	Invrec	LnTA	Interaction	Persistence	DivDum	AFEES	
0.4690	0.6436	0.5545	0.5963	0.4818	0.5733	14.250	0.1074	0.0660	4.1595	2.6451	میانگین
0.0000	1.0000	1.0000	1.0000	0.0000	0.5700	13.960	0.1000	0.0500	4.4350	2.6800	میانه
1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0600	19.150	0.3800	0.6300	6.9800	3.5800	ماکسیمم

0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	10.530	0.0100	0.0000	0.0000	1.7666	مینیم
0.4994	0.4793	0.4974	0.4910	0.5001	0.2015	1.5963	0.0728	0.0654	1.4962	0.3425	انحراف معیار
0.1238	-0.5998	0.2194	-0.3928	0.0727	0.0104	0.8360	1.1779	3.1181	-0.8903	-0.0287	چولگی
1.0153	1.3597	1.0481	1.1543	1.0052	2.6155	3.7316	4.4503	21.748	3.8285	2.6044	کشیدگی
91.672	94.633	91.719	92.212	91.667	3.3974	76.342	175.40	8946.8	88.402	3.6612	آزمون جاکو- برا
0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.1829	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.1603	سطح معنی داری
550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	مشاهدات

جدول ۲: آمار توصیفی متغیرهای مورد بررسی شرکت ها

سن شرکت	جریانهای نقدی آزاد	متغیر مجازی شرکت در طی دوره ^۱ حسابرسی کننده خود را تغییر داده باشد	متغیر مجازی سهم بازار برای شرکت حسابرسی کننده بیشتر یا برابر با ۳۰٪ از حق الزحمه حسابرسی	متغیر مجازی موسسات بزرگ	مقدار شونددگی	اهرم مالی	متغیر مجازی زیان	رشد فروش	مقدار مطلق تعهدات کل	
AGE	FCF	ChgYear	Specialist	Big4	Liquid	Lev	Loss	Growth	Accruals	
3.6138	0.0624	0.3290	0.3400	0.2545	1.4095	0.6363	0.1636	6.0000	-0.0161	میانگین
3.7600	0.0500	0.0000	0.0000	0.0000	1.2150	0.6300	0.0000	6.0000	-0.0200	میانه
4.3300	0.6000	1.0000	1.0000	1.0000	8.6700	2.2200	1.0000	11.000	0.9700	ماکسیمم
2.4800	-1.3700	0.0000	0.0000	0.0000	0.2700	0.0700	0.0000	1.0000	-0.8300	مینیمم
0.3825	0.1563	0.4703	0.4741	0.4360	0.7792	0.2724	0.3782	3.1651	0.1462	انحراف معیار
-0.8959	-1.2661	0.7274	0.6755	1.1269	3.0211	1.5907	1.8151	-0.0002	0.1891	چولگی
2.9452	16.580	1.5291	1.4563	2.2700	19.921	9.3857	4.3063	1.7800	8.8061	کشیدگی
73.645	4373.4	98.084	96.438	128.63	7398.7	116540	342.32	34.109	775.82	آزمون جاکو- برا
0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	سطح معنی داری
550	550	550	550	550	550	550	550	550	550	مشاهدات

منبع: یافته های محقق

جدول (۱) دربردارنده اصلی ترین شاخص های مرکزی و پراکندگی است. میانگین که نشان دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع بوده و شاخص خوبی برای نشان دادن مرکزیت داده هاست، برای متغیر هزینه حسابرسی برابر ۲/۶۵ است. میانه یکی دیگر از شاخص های مرکزی می باشد که وضعیت جامعه را نشان می دهد. و نشان می دهد که نیمی از داده ها کمتر از این مقدار و نیمی دیگر بیشتر از این مقدار هستند همچنین یکسان بودن مقدار میانگین و میانه نشان دهنده نرمال بودن این متغیر می باشد که برای متغیر هزینه حسابرسی برابر ۲/۶۸ است. شاخص های پراکندگی، معیاری برای تعیین میزان پراکندگی داده ها از یکدیگر یا میزان پراکندگی آنها نسبت به میانگین است. انحراف معیار یکی از مهم ترین شاخص های پراکندگی است که برای متغیر هزینه حسابرسی برابر ۰/۳۴ می باشد. میزان عدم تقارن منحنی فراوانی را چولگی می نامند. اگر ضریب چولگی صفر باشد، جامعه کاملاً متقارن است و چنانچه این ضریب مثبت باشد، چولگی به راست و اگر ضریب منفی باشد چولگی به چپ دارد. مقدار ضریب چولگی برای متغیر هزینه حسابرسی منفی و نزدیک صفر می باشد که نشان می دهد توزیع نرمال و خیلی کم چوله به چپ می باشد. شاخص پراکندگی میزان کشیدگی یا پخی منحنی فراوانی نسبت به منحنی نرمال استاندارد را برجستگی

یا کشیدگی می نامند. اگر کشیدگی حدود صفر باشد، یعنی منحنی فراوانی از لحاظ کشیدگی وضع متعادل و نرمالی دارد، اگر این مقدار مثبت باشد منحنی برجسته و اگر منفی باشد منحنی پهن می باشد. در این پژوهش برای تمام متغیرها کشیدگی مثبت می باشد.

جدول ۳: خلاصه نتایج الگوی کلی با استفاده از روش پانل دیتا طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۵

نتیجه معناداری	نوع تاثیر	سطح معناداری	آماره-t	خطای استاندارد	ضرایب	متغیرها	
معنادار	+	0.0000	6.051078	0.361447	2.187141	α_0	عرض از مبدأ
معنادار	+	0.0013	3.233880	0.007006	0.022658	DivDum	سیاست تقسیم سود
معنادار	+	0.0011	3.289942	0.116291	0.382590	Persistence	کیفیت سود
معنادار	+	0.0002	3.706068	0.252362	0.935272	Interaction	ریسک درآمد
معنادار	-	0.0375	2.087162	0.023037	-0.048082	LnTA	لگاریتم طبیعی دارایی های کل
بی معنی	-	0.6496	0.454689	0.059705	-0.027147	Invrec	موجودی
بی معنی	+	0.3997	0.842968	0.019848	0.016732	Foreign	متغیر مجازی مالیات بر درآمد
بی معنی	-	0.7179	0.361550	0.020109	-0.007271	SI	متغیر مجازی مقدار مطلق اقلام غیر عادی و عملیات استهلاک یافته
بی معنی	-	0.3368	0.961542	0.028318	-0.027229	Pension	متغیر مجازی مخارج بازنشستگی
بی معنی	-	0.7772	0.283100	0.019655	-0.005564	MAT Weak	متغیر مجازی ضعف مواد در کنترل‌های داخلی
بی معنی	-	0.1131	1.587883	0.101410	-0.161027	Lit	متغیر مجازی شرکت در صنعتی با دعوای قضایی زیاد
معنادار	+	0.0488	1.975822	0.048076	0.094990	Accruals	مقدار مطلق تعهدات کل
بی معنی	-	0.3501	0.935494	0.001660	-0.001553	Growth	رشد فروش
معنادار	+	0.0441	2.019518	0.028894	0.058351	Loss	متغیر مجازی زیان
بی معنی	+	0.5843	0.547507	0.065009	0.035593	Lev	اهرم مالی
معنادار	+	0.0139	2.469763	0.014135	0.034909	Liquid	نقد شوندگی
معنادار	-	0.0037	2.918649	0.020997	-0.061284	Big4	متغیر مجازی موسسات بزرگ
معنادار	-	0.0000	18.99855	0.016456	-0.312644	Specialist	متغیر مجازی سهم بازار برای شرکت حسابرسی کننده بیشتر یا برابر با ۳۰٪ از حق الزحمه حسابرسی
معنادار	-	0.0247	2.253663	0.011095	-0.025004	ChgYear	متغیر مجازی شرکت در طی دوره t شرکتهای حسابرسی کننده خود را تغییر داده باشد
بی معنی	-	0.7160	0.364114	0.079874	-0.029083	FCF	جریانهای نقدی آزاد
معنادار	+	0.0001	3.907030	0.080824	0.315783	AGE	سن شرکت
		38.42427	-آماره F		0.921886	ضریب تعیین	
		0.000000	سطح معناداری		0.897893	ضریب تعیین تعدیل شده	
					2.454486	دوربین واتسون	

منبع: یافته های محقق

نتایج حاصل از تخمین نشان می‌دهد که احتمال آماره t برای ضرایب متغیرهای سیاست تقسیم سود، کیفیت سود، ریسک درآمد، لگاریتم طبیعی دارایی‌های کل، مقدار مطلق تعهدات کل، متغیر مجازی زیان، نقد شوندگی، متغیر مجازی سهم بازار برای شرکت حسابرسی کننده بیشتر یا برابر با ۳۰٪ از حق الزحمه حسابرسی، متغیر مجازی شرکت در طی دوره t شرکتهای حسابرسی کننده خود را تغییر داده باشد و سن شرکت بر هزینه‌های حسابرسی کمتر از ۵٪ است؛ لذا ارتباط فوق از لحاظ آماری معنی دار می‌باشد. و ضریب برآورد شده برای متغیرهای سیاست تقسیم سود، کیفیت سود و ریسک درآمد بر هزینه‌های حسابرسی مثبت و معنادار می‌باشد. و احتمال آماره t برای متغیرهای موجودی، متغیر مجازی مالیات بر درآمد، متغیر مجازی مقدار مطلق اقلام غیر عادی و عملیات استهلاک یافته، متغیر مجازی مخارج بازنشستگی، متغیر مجازی ضعف مواد در کنترل‌های داخلی، متغیر مجازی شرکت در صنعتی با دعوای قضایی زیاد، رشد فروش، اهرم مالی و جریانهای نقدی آزاد بر هزینه‌های حسابرسی بیشتر از ۵٪ است. از این رو ضریب برآوردی متغیرهای فوق از لحاظ آماری معنی دار نمی‌باشد. بنابراین با اطمینان ۹۵٪ این متغیر در مدل رگرسیونی بی معنی می‌باشد. ضریب تعیین تعدیل شده قدرت توضیح دهندگی متغیرهای مستقل را نشان می‌دهد که قادر است به میزان ۹۰٪ تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. احتمال آماره F بیانگر این است که کل مدل از لحاظ آماری معنی دار می‌باشد. با توجه به فرضیه چون ضریب برآورد شده برای متغیرهای سیاست تقسیم سود، کیفیت سود و ریسک درآمد بر هزینه‌های حسابرسی مثبت و معنادار می‌باشد. بنابراین فرض H_0 برای فرضیه‌های اول، دوم و سوم رد می‌شود. یعنی کیفیت سود، سیاست تقسیم سود و ریسک درآمد بر هزینه‌های حسابرسی تاثیر دارد.

طبق جدول (۳) می‌توان معادله‌ای خطی مدل را به صورت رابطه (۱) نوشت:

$$\begin{aligned} AFEES_{it} = & 2.187141 + 0.022658DIVDUM_{it} + 0.382590PERSISTENCE_{it} + 0.93527INTERACTION_{it} - \\ & 0.048082 LNTA_{it} + 0.094990ACCRUALS_{it} + 0.058351LOSS_{it} + 0.034909 LIQUID_{it} - 0.061284 \\ & BIG\_4_{it} - 0.312644SPECIALIST_{it} - 0.025004CHG\_YEAR_{it} + 0.315783AGE_{it} \end{aligned}$$

۸- نتیجه گیری

فرضیه اول: کیفیت سود بر هزینه‌های حسابرسی تاثیر دارد.

نتایج مربوط به تجزیه و تحلیل نشان می‌دهد که فرضیه مورد تایید قرار گرفته است. پرداخت سود سهام اطلاعات را منتقل می‌کند؛ ولی این انتقال اطلاعات بستگی به وضعیت سود گزارش شده توسط شرکت‌ها دارد. در یک محیطی که عملاً هیچ اجباری برای افشای حسابداری یا الزامات حسابرسی وجود ندارد، پرداخت سود سهام تا حدودی اخبار درست و دقیقی از سود گزارش شده را در اختیار سرمایه داران قرار می‌دهد. سودهای گزارش شده توسط شرکت‌های پرداخت کننده سود نقدی سهام در مقایسه با شرکت‌های پرداخت کننده سود غیر نقدی سهام مستمترند و به این مطلب اشاره دارد که سیاست‌های پرداخت سود سهام اطلاعاتی در خصوص کیفیت و اعتبار سودهای گزارش شده توسط شرکت‌ها در اختیار می‌گذارد. زمانی که شرکتها اقدام به پرداخت سود نقدی سهام می‌کنند، نشان می‌دهند که تداوم سود طی سالهای متمادی می‌تواند هزینه حسابرسی را کاهش داده و کنترلی بر عملکرد مدیران داشته باشد.

فرضیه دوم: سیاست تقسیم سود بر هزینه‌های حسابرسی تاثیر دارد.

تجزیه و تحلیل اطلاعات گردآوری شده نشان داد که سیاست تقسیم سود تاثیر مثبتی بر هزینه‌های حسابرسی دارد. در اقتصاد رو به رشد حاضر مدیران سرمایه گذار همواره به دنبال گزینه‌های مناسب سرمایه گذاری هستند تا هم بتوانند سود مورد نظر خود را کسب کنند و هم در بلند مدت ثروت خود را افزایش دهند. بازارهای مالی یکی از محافظی هستند که می‌توانند انگیزه سرمایه گذاری را برای سرمایه گذاران متجلی سازند، تقسیم سود از دو جنبه بسیار مهم قابل بحث است. از یک طرف عاملی اثر گذار بر سرمایه گذاری‌های پیش روی شرکت‌هاست تقسیم سود موجب کاهش منابع داخلی و افزایش نیاز به منابع مالی خارجی می‌شود و از طرف دیگر بسیاری از سهامداران شرکت‌ها خواهان تقسیم سود نقدی هستند از این رو مدیران با هدف حداکثر سازی ثروت همواره باید بین علایق مختلف آنان و فرصت‌های سود آور سرمایه گذاری تعادل برقرار کنند. بنابراین تصمیمات تقسیم سود که از سوی مدیران شرکت‌ها اتخاذ

می شود بسیار حساس و دارای اهمیت است. توجه همه جانبه به عوامل و محدودیت های موثر بر سیاست های تقسیم سود علاوه بر به حداکثر رسانیدن ثروت سهامداران موجبات حفظ و بقای شرکت در عرصه رقابت و رشد و توسعه روزافزون آنرا فراهم می نماید. شرکتهایی که تمایل به تقسیم سود دارند این اعتماد را ایجاد می نمایند که مدیریت و دستکاری بر سود انجام نمی شود، این مسئله به طور معمول تاثیر مثبتی بر دیدگاه حسابرسان می گذارد، که در نهایت به تعدیل هزینه حسابرسی می انجامد.

فرضیه سوم: ریسک درآمد بر هزینه های حسابرسی تاثیر دارد.

زمانی که بحث کیفیت و سیاست تقسیم سود به میان می آید، ریسک درآمد نیز مطرح می شود. شرکتهایی که پرداخت نقدی سود سهام دارند، از انجام ریسک در زمینه دستکاری درآمد خودداری می کنند، اما دستکاری در درآمد حسابرسان را بر آن می دارد تا صورتهای مالی را به دفعات مورد بررسی قرار داده و بر این اساس هزینه ی بالاتری دریافت کنند. احتمال می رود که شرکت های پرداخت کننده سود نقدی سهام نسبت به شرکت های پرداخت کننده سود غیرنقدی سهام، کمتر مرتکب تقلب در صورت های مالی گردند که این امر اشاره دارد بر اینکه شرکت هایی که گزارش های فریب مآبانه در خصوص درآمد هایشان ارائه می دهند، نمی توانند به سیاست های خود در پرداخت سود یکسان ادامه دهند.

۸-۱- پیشنهاد براساس فرضیه ها

۱- سرمایه گذاران نسبت به سیاست تقسیم سود طی سالهای اخیر و نحوه ی پرداخت آن (نقدی یا غیرنقدی) توجه بیشتری نمایند.

۲- حسابرسان عملکرد مدیران را در جهت سیاست تقسیم سود و پرداخت نقدی آن به صورت رسمی افشا نمایند.

۳- اعلام کیفیت سود به شرکتهای مسئول رتبه بندی در جهت بالا بردن رتبه شرکت.

۴- افزایش رتبه اعتباری شرکتهای جهت کمک در تغییر نوع اهرم مالی

۵- تلاش جهت ایجاد کیفیت سود بخصوص کسب درآمد نقدی از سوی مدیران می تواند هزینه های حسابرسی را کنترل نماید.

۶- توجه به میزان هزینه های پرداختی برای حسابرسی از جانب سرمایه گذاران نهادی که در هیات مدیره حضور دارند.

۷- ایجاد دستورالعمل افشای اجباری هزینه های حسابرسی شرکتهای برای تصمیم گیری بهتر سرمایه گذاران

۸- استفاده از حسابرسی مستقل و کنترل داخلی برای نظارت بر عملکرد حسابداران و مدیران ضروری به نظر می رسد.

۸-۲- پیشنهاد به دیگر محققین

۱- بررسی تاثیر کنترل داخلی بر هزینه حسابرسی و کیفیت سود.

۲- بررسی رابطه حسابرسی مستقل با سیاست تقسیم سود و سود پرداختی

۳- تاثیر پرداخت نقدی سود بر کاهش مدیریت درآمد

۹- منابع

۱- خواجهوی، شکراله. ناظمی، امین (۱۳۹۲)، "بررسی ارتباط بین کیفیت سود و بازده سهام با تأکید بر نقش اقلام تعهدی در بورس اوراق بهادار تهران"، فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره ی ۴۰، صص ۶۰-۳۷.

۲- رضازاده جابر؛ آشتاب ارسلان، (۱۳۹۴). بررسی نقش مدیریت اقلام تعهدی در نقدشوندگی سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، مجله پژوهش های حسابداری مالی، سال دوم، شماره سوم، صفحات ۱۰۲-۱۰۴.

۳- شورورزی، مهدی و نیکومرام، هاشم (۱۳۹۲). اثر نوسانات سود تقسیمی بر بازده حقوق صاحبان سهام. بررسیهای حسابداری و حسابرسی. شماره ۱۵، صص. ۶۵-۸۹.

۴- وکیلی فرد، حمیدرضا، افتخارنژاد علیرضا (۱۳۹۳) "رابطه بین تقارن و عدم تقارن اطلاعاتی با محافظه کاری"، مطالعات حسابداری"، ش ۲۰، صص ۳۷-۴۰.

- 5- Caskey, J., and M. Hanlon. 2015. Dividend policy at firms accused of accounting fraud. *Contemporary Accounting Research* 30 (2): 818-850.
- 6- Fransis, M., Jarrell, G., and Kim, E.H. (2012). On the existence of an optimal capital structure: Theory and evidence. *Journal of Finance* 39:857-878.
- 7- Ghosh, J., Elson, M., & Matso, P. (2015), "Shareholder Investment Horizons and the Market for Corporate Control", *Journal of Financial and Economics*, Vol. 76, pp. 135-165.
- 8- Glassman, J. 2005. When numbers don't add up. *Kiplingers*, August, 32-34.
- 9- Hershelifer, P. S., wishni, M. Jensen, q. (2014), "Institutional Ownership and Firm Performance: Evidence from Finland", Working paper, Available at <http://ssrn.com>
- 10- Hogan, C. E., and M. S. Wilkins. 2016. Evidence on the audit risk model: Do auditors increase audit fees in the presence of internal control deficiencies? *Contemporary Accounting Research* 25 (1): 219-242.
- 11- Hoitash, R., U. Hoitash, and J. C. Bedard. 2017. Internal control quality and audit pricing under the Sarbanes-Oxley Act. *Auditing: A Journal of Practice & Theory* 27 (1): 105-126.
- 12- Loughran, N., Michael, J. & Brian L. Betker. (2015), Liquidation Costs and Capital Structure. *Journal of Financial Economics*, 39. Pp: 45-69
- 13- Ogneva, R., (2012). Anomalies in Relationship Between Securities' Yields and Yields- Surrogates. *Journal of Financial Economics*, 6, 103- 126.
- 14- Yue Liu, L.E., Lissan, (2014), "Institutional Ownership Composition and Accruals Quality", pp. 1-39.